

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**HISTÒRIA DEL PRÒXIM ORIENT
I EGIPT**

Coordinació: BOUSO GARCIA, MONICA

Any acadèmic 2018-19

Informació general de l'assignatura

Denominació	HISTÒRIA DEL PRÒXIM ORIENT I EGIPTA			
Codi	100067			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Història (R 2015)	1	TRONCAL	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3	3	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	BOUSO GARCIA, MONICA			
Departament/s	HISTÒRIA			
Idioma/es d'impartició	Català (Textos en castellà, anglès i francès)			

Professor/a (s/es)

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BOUSO GARCIA, MONICA	monicabouso@historia.udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

L'objectiu de l'assignatura és introduir a l'alumne en l'estudi de les societats antigues a través de l'aprenentatge, en primer lloc, de 1) la terminologia i la metodologia específiques de les diverses disciplines que estudien el passat, i 2) les tendències, problemàtiques i aproximacions de la recerca actual de les cultures tractades a l'assignatura.

En segon lloc, s'explorà l'arqueologia i la història del Pròxim Orient Antic, tractant de manera específica Mesopotàmia i Egipte, amb l'objectiu d'aconseguir una bona comprensió de les principals cultures originàries d'aquestes regions, els seus desenvolupaments, així com reconèixer la seva influència en les cultures i societats posteriors. S'identificarà la seva diversitat geogràfica i cultural, sincrònicament i diacrònicament, des del període neolític fins l'edat del ferro. Es prestarà especial atenció als processos de formació de les societats complexes com l'aparició de l'urbanisme, l'escriptura i l'estat, entre altres temes. Així mateix s'examinarà, en particular, la geografia, la societat, l'economia, la cultura material, la literatura, els costums funeraris i religiosos d'aquestes regions a partir de l'estudi interdisciplinari de les evidències disponibles (arqueològiques, textuals, artístiques, etc.).

Objectius acadèmics de l'assignatura

O1: Conèixer i utilitzar la terminologia i les diferents tècniques emprades en l'estudi de la història. Ser capaç de cercar informació de fonts diverses des d'una perspectiva crítica.
O2: Assolir uns coneixements bàsics sobre els principals períodes històrics de la zona d'estudi i les seves característiques, així com conèixer les principals fonts per al seu estudi.
O3: Analitzar i reflexionar críticament sobre les fonts textuals, historiogràfiques, arqueològiques i la interpretació de mapes, gràfiques, etc.
O4: Desenvolupar la habilitat de gestionar la informació: capacitat d'anàlisi i síntesis: elaborar un discurs coherent i sintètic sobre els coneixements adquirits, alhora que un raonament crític. Utilitzar adequadament els termes tècnics i els conceptes claus tractats durant el curs.

Competències significatives

<p>Introducció en la metodologia i terminologia històrica.</p> <p>Conèixer i accedir als materials i eines de referència en la matèria: consultar i emprar correctament la bibliografia crítica fonamental amb l'ús de les eines bàsiques de recerca bibliogràfica.</p>
<p>Conèixer i contextualitzar les diferents cultures de l'Antic Orient i Egipte: saber situar els seus orígens i desenvolupament històric, així com una bona comprensió de les principals fonts per al seu estudi.</p> <p>Comprendre els contextos en què s'originen i el dinamisme d'aspectes crucials com l'aparició de l'urbanisme, l'escriptura, l'estat, etc.</p>
<p>Familiaritzar-se amb les fonts primàries i la literatura més rellevant sobre el tema: anàlisi i reflexió crítica de les fonts (aportacions, problemàtiques, limitacions, etc.)</p>
<p>Exposar oralment i per escrit de forma organitzada i coherent els coneixements adquirits, així com la utilització adequada de la terminologia específica de la disciplina.</p>

Continguts fonamentals de l'assignatura

HISTÒRIA ANTIGA DEL PRÒXIM ORIENT I EGIPTE

Bloc I: PRÒXIM ORIENT

- Tema 1. Introducció. Fonts - Marc geogràfic i cronològic - Història de l'Assiriologia (dues sessions)
- Tema 2. Dels primers vilatges a les societats urbanes i complexes (dues sessions)
- 2.1. El fenomen Ubaid
- 2.2. El fenomen Uruk
- Tema 3. L'origen de l'escriptura cuneïforme (una sessió)
- Tema 4. Ciutats-estat i dinasties (dues sessions)
- 4.1. El període Dinàstic Arcaic
- 4.2. El període d'Akkad: La Dinastia de Sargon
- 4.3. El període Neosumeri: La Tercera Dinastia d'Ur
- Tema 5. L'emergència dels estats regionals (tres sessions)
- 5.1 El període paleobabilònic
- 5.2. El Pròxim Orient durant la segona meitat del segon mil·lenni
- Tema 6. L'edat dels Imperis: el Pròxim Orient durant el primer mil·lenni (tres sessions)
- 6.1. L'Imperi Neoassiri
- 6.2. L'Imperi Neobabilònic dels caldeus
- 6.3. L'Imperi Persa
- Tema 7. Societat. Urbanisme - Institucions - Dret - Relacions internacionals (una sessió)

- Tema 8. Economia. Agricultura i ramaderia - Artesania - Comerç i intercanvi (una sessió)
- Tema 9. Pràctiques religioses. Pràctiques funeràries (una sessió)
- Tema 10. Literatura. Coneixement. Art (una sessió)

Bloc II. EGIPTE

- Tema 1. Introducció. Fonts - Marc geogràfic i cronològic - Història de l'Egiptologia (una sessió)
- Tema 2. El període Predinàstic (una sessió)
- Tema 3. L'origen de l'escriptura jeroglífica (una sessió)
- Tema 4. El període Tinita: les primeres dinasties (una sessió)
- Tema 5. El Regne Antic (una sessió)
- Tema 6. El Primer període intermedi (una sessió)
- Tema 7. El Regne Mig (una sessió)
- Tema 8. El Segon període intermedi (una sessió)
- Tema 9. El Regne Nou (una sessió)
- Tema 10. El Tercer període intermedi (una sessió)
- Tema 11. Societat. Urbanisme - Institucions - Dret - Relacions internacionals (una sessió)
- Tema 12. Economia. Agricultura i ramaderia - Artesania - Comerç i intercanvi (una sessió)
- Tema 13. Pràctiques religioses. Pràctiques funeràries (una sessió)
- Tema 14. Literatura. Coneixement. Art (una sessió)

Eixos metodològics de l'assignatura

activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	O*	G*	HP*	HNP*
Classe magistral (M)	Presentació dels temes, discussió col·lectiva de diverses fonts (textos, mapes, objectes, plànols, etc.)	1,2,3,4		60	80,5
Seminaris (S)					
Pràctiques (P)	Es faran diverses pràctiques al llarg del curs sobre els continguts exposats a classe	1,2,3,4		5	5
Treballs (T)	Un treball escrit. Una exposició oral	1,2,3,4		5	22

Tutories (Tut)	Una tutoria obligatòria per preparar els treballs, així com tutories discrecionals			5	5
Altres (AA)					
Avaluació (AV)					
TOTAL				75	112,5

O: Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

Sistema d'avaluació

mecanismes d'avaluació	codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	observacions	O*	Activitat	%*
Assistència i participació (As)	Es valorarà positivament l'assistència regular i la participació a classe	Influirà en la nota final	1,2,3,4		
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	Dues proves escrites		1,2,3,4		25 25
Informe (In) / Treballs (T)	Un treball escrit Una exposició oral		1,2,3,4		30 20
Altres (A)					
TOTAL					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final.

Bibliografia i recursos d'informació

- **Bibliografia**

General:

AAVV (1998) *Cambridge Ancient History*. Cambridge: Cambridge University Press.

López, Jesús; Sanmartín, Joaquín (1993) *Mitología y religión del Oriente Antiguo I, Egipto, Mesopotamia*. Sabadell: AUSA.

Raaflaub, Kurt A., ed. (2016) *The adventure of the human intellect : self, society, and the divine in ancient world cultures*. Chichester, West Sussex, UK ; Malden, MA, USA : John Wiley & Sons, Ltd.

Sasson, Jack M., ed. (2000) *Civilizations of the Ancient Near East*. Peabody (Ma.): Hendrickson Publishers.

Serrano, José Miguel; Sanmartín, Joaquín (1998) *Historia antigua del Próximo Oriente: Mesopotamia y Egipto*. Madrid: Akal.

Col·leccions de textos antics *online*:

CDLI: The Cuneiform Digital Library Initiative.

ETCSRI: Electronic Text Corpus of Sumerian Royal Inscriptions.

Per a fonts epigràfiques i papirologiques egípcies el portal: <http://www.trismegistos.org>.

Atles:

- ArchAtlas Project, Department of Archaeology University of Sheffield

<http://www.archatlas.dept.shef.ac.uk/project/mission.php>

- Digital Atlas of Egyptian Archaeology.

<http://leadr.msu.edu/projects/fall-2014-3/daea/>

Pròxim Orient:

Akkermans, Peter M.M.G., and Schwartz, Glenn M. (2003) *The Archaeology of Syria. From Complex Hunter-Gatherers to Early Urban Societies (ca. 16,000-300 BC)*. Cambridge: Cambridge University Press.

Aruz, Joan; Graff, Sarah B., and Yelena Rakic, eds. (2014) *Assyria to Iberia: at the dawn of the classical age*. New York: The Metropolitan Museum of Art; New Haven; London: distributed by Yale University Press.

Ascalone, Enrico (2006) *Mesopotamia*. Barcelona: Electa.

Bottéro, Jean (2001) *La religión más antigua: Mesopotamia*. Madrid: Ed. Trotta.

Bottero, Jean y Kramer, Samuel Noah (2004) *Cuando los dioses hacían de hombres: mitología mesopotámica*. Tres Cantos (Madrid): Akal.

Cline, Eric H. (2015) *1177 a.C.: el año en que la civilización se derrumbó*. Barcelona: Crítica.

Crawford Harriet (2015) *The city of the Moon God*. London: Bloomsbury Academic Series.

Kramer, Samuel Noah (2010) *La historia empieza en Sumer. 39 primeros testimonios de la historia escrita*. Madrid: Alianza Editorial.

Larsen, Mogens Trolle (2015) *Ancient Kanesh: a merchant colony in Bronze Age Anatolia*. Cambridge: Cambridge University Press.

Liverani, Mario (1995) *El Antiguo Oriente. Historia, Sociedad y Economía*. Barcelona: Crítica.

_____ (2003) *Relaciones Internacionales en el Próximo Oriente Antiguo 1600-1100 A.C.* Barcelona: Edicions Bellaterra.

_____ (2006) *Uruk. La primera ciudad*. Barcelona: Bellaterra.

Margueron, Jean-Claude (1996) *Los Mesopotámicos*. Madrid: Cátedra.

McMahon, Augusta & Crawford, Harriet, eds. (2014) *Preludes to urbanism : the late Chalcolithic of Mesopotamia, in honour of Joan Oates*. Cambridge : McDonald Institute for Archaeological Research.

- Oates, Joan (1986) *Babylon*. London: Thames and Hudson, Ltd.
- Oppenheim, A. Leo (2003) *La Antigua Mesopotamia. Retrato de una civilización extinguida*. Madrid: Gredos.
- Postgate, J. N. (1999) *La Mesopotamia arcaica: sociedad y economía en el amanecer de la historia*. Madrid: Ed. Akal.
- Rothman, M., ed. (2001) *Uruk Mesopotamia & Its Neighbors. Cross-Cultural Interactions in the Era of State Formation*. Santa Fe: School of American Research Press.
- Sallaberger, Walther and Schrakamp, Ingo, eds. (2015) *History & philology. ARCANE: associated regional chronologies for the ancient Near East and the eastern Mediterranean; III*. Turnhout: Brepols.
- Sanmartín, Joaquín (1999) *Códigos legales de tradición babilónica*. Madrid: Trotta; Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.
- Soden, Wolfram von (1987) *Introducción al orientalismo antiguo*. Sabadell: AUSA.
- Van de Mieroop, Marc (2007) *A History of the Ancient Near East, ca. 3000-323 BC*. Oxford: Blackwell Publishing.

Egipte:

- Assmann, Jan (2005) *Death and Salvation in Ancient Egypt*. Ithaca and London: Cornell University Press.
- Bard, Kathryn, A. (2008) *An introduction to the Archaeology of Ancient Egypt*. Oxford: Blackwell Publishing.
- David, Rosalie (2004) *Religión y magia en el Antiguo Egipto*. Barcelona: Crítica.
- Grimal, Nicolas (2004) *Historia del Antiguo Egipto*. Madrid: Akal.
- Hornung, Erik (2000) *Introducción a la egiptología. Estado, métodos, tareas*. Madrid: Editorial Trotta.
- Fassone, Alessia; Ferraris, Enrico (2008) *Egipto*. Los Diccionarios de las Civilizaciones. Barcelona: Electa Mondadori.
- Kemp, Barry J. (2006) *100 jeroglíficos. Introducción al mundo del Antiguo Egipto*. Barcelona: Crítica.
- López, Jesús (2005) *Cuentos y fábulas del Antiguo Egipto*. Madrid: Editorial Trotta.
- Mark, Samuel (1998) *From Egypt to Mesopotamia. A Study of Predynastic Trade Routes*. Texas A&M: University Press; London: Chatham Publishing.
- Quirke, Stephen (1992) *Ancient Egyptian Religion*. London: British Museum Press.
- Quirke, Stephen y Spencer, Jeffrey (2004) *El Antiguo Egipto en el Museo Británico*. Madrid: Alianza Editorial. Trad. Javier Alonso [*The British Museum Book of Ancient Egypt 1992 The Trustees of the British Museum*]
- Serrano Delgado, José Miguel (1993) *Textos para la historia antigua de Egipto*. Madrid: Cátedra, cop.
- Shaw, Ian (2007) *Historia del Antiguo Egipto*. Madrid: La Esfera de los Libros.
- Shaw, Ian; Nicholson, Paul (2004) *Diccionario Akal del antiguo Egipto*. Madrid: Akal.
- Wilkinson, Richard. W. (2000) *The Complete Temples of Ancient Egypt*. London: Thames & Hudson.
- Wilkinson, Toby (2004) *El origen de los faraones. Los recientes descubrimientos que reescribirán los orígenes del Antiguo Egipto*. Barcelona: Ediciones Destino.

Wilkinson, Toby, ed. (2010) *The Egyptian World*. London and New York: Routledge.

Woods, Christopher, ed. (2010) *Visible Language. Inventions of writing in the Ancient Middle East and beyond*. Chicago: Oriental Institute Museum Publications 32.